

є акт здачі-приймання виконаних робіт, підписаний уповноваженими представниками сторін. Такого акта чи інших доказів щодо здачі-приймання виконаних робіт або відмови від їх приймання суду не надано. Надані ж позивачем роздруківки з історії просування сайту Акціонерного товариства та звіти про його просування, які з відповідачем не були узгоджені і не містять його реквізитів.

Голова

Вищого господарського суду України

Отже, господарські суди у розгляді справи з урахуванням вимог статей 32–34 ГПК обґрунтовано зазначили, що документи, надані позивачем як докази виконання робіт, не є належними доказами виконання позивачем своїх зобов'язань (постанова Вищого господарського суду України від 22.02.2011 № 5020-12/213-4/176).

В. Татков

**Про доповнення Інформаційного листа
Вищого господарського суду України
від 15.03.2011 № 01-06/249
«Про постанови Верховного Суду України,
прийняті за результатами перегляду судових рішень
господарських судів»**

Інформаційний лист Вищого господарського суду України
від 12.12.2012 № 01-06/1821/2012

На доповнення Інформаційного листа Вищого господарського суду України від 15.03.2011 № 01-06/249 «Про постанови Верховного Суду України, прийняті за результатами перегляду судових рішень господарських судів» доводимо до відома правові позиції Верховного Суду України, викладені у постановках, прийнятих за результатами перегляду судових рішень господарських судів у порядку, передбаченому розділом XII² Господарського процесуального кодексу України, у спорах, що виникають:

1) з договорів іпотеки:

– на відносини майнової поруки (іпотеки) як окремого виду забезпечення виконання зобов'язання норми статті 559 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) щодо припинення поруки не поширюються, оскільки іпотека за правовою природою є заставою та регулюється нормами параграфу 6

(статті 572–593) глави 49 ЦК України та Законом України «Про іпотеку».

Крім того, підстави припинення іпотеки (майнової поруки) безпосередньо врегульовано окремими нормами цивільного закону, а тому суд не може вдаватися до аналогії закону і застосовувати норми, які регулюють підстави припинення інших видів забезпечення виконання зобов'язання, незалежно від ступеня їх подібності (постанови від 16.10.2012 № 4/270-13/68, від 16.10.2012 № 5023/6981/11);

2) щодо укладення, зміни, розірвання, визнання недійсними договорів:

– у разі якщо особа звернулася до органу місцевого самоврядування із заявою про передачу їй в оренду земельної ділянки та радою прийнято відповідне рішення про укладення договору оренди земельної ділянки,

однак у подальшому ця особа ухиляється від укладення такого договору (проект якого відповідає вимогам Закону України «Про оренду землі» та типовій формі договору оренди земельної ділянки), зазначене свідчить про те, що між сторонами виник переддоговірний спір, який згідно з частиною першою статті 187 Господарського кодексу України (далі – ГК України) може бути предметом розгляду в суді, оскільки виник при укладенні господарських договорів, укладення яких є обов'язковим на підставі закону (постанова від 25.09.2012 №19/074-11);

– до спірних правовідносин має застосовуватись саме та редакція закону, яка була чинною на момент їх виникнення, оскільки згідно зі статтею 58 Конституції України закон та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. Якщо чинним на момент виникнення спірних правовідносин законодавством не передбачено автоматичного поновлення договорів оренди землі, реалізація переважного права на поновлення договору оренди земельної ділянки в разі відсутності заперечень з боку сторін можлива лише за наявності рішення відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування. За відсутності такого рішення неможливо зобов'язати цей орган в судовому порядку укласти такий договір або поновити його, адже таке зобов'язання суперечить вимогам законодавства (постанова від 20.11.2012 № 44/69);

– пунктом 2 статті 651 ЦК України встановлено, що договір може бути змінено або розірвано за рішенням суду на вимогу однієї із сторін у разі істотного порушення його умов іншою стороною та в інших випадках, встановлених договором або законом. Разом з тим, оскільки поручитель при підписанні договору поруки погодив встановлення розміру процентної ставки за кредитним договором у майбутньому на підставі додаткових угод, встановлення процентної ставки за додатковими договорами не є збільшенням обсягу відповідальності поручителя, у зв'язку з чим зміна розміру процентної ставки за кредитним договором шляхом укладення додат-

кової угоди до кредитного договору не є підставою для розірвання договору поруки (постанова від 16.10.2012 № 5004/2440/11);

3) з корпоративних правовідносин:

– оскільки частина перша статті 60 Закону України «Про господарські товариства» не передбачає можливості встановлення у статутах господарських товариств іншого кворуму, ніж присутність на загальних зборах учасників товариства, що володіють більше як 60% голосів, положення статуту товариства, яке встановлює інше правило щодо визначення кворуму, є таким, що суперечить закону (постанова від 16.10.2012 № К15/109-11);

4) з правовідносин страхування:

– оскільки пунктом 37.2 статті 37 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» урегульовано правовідносини страховика і страхувальника за договором страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, на особу, яка виплатила страхове відшкодування за договором майнового страхування та звернулася з позовом про стягнення страхового відшкодування в порядку регресу, положення зазначеної норми не поширюється, оскільки така особа не є суб'єктом договору страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (постанова від 26.09.2012 № 4/17-3520-2011);

– здійснення Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України виплат за договором особистого соціального страхування у разі настання страхового випадку застрахованій особі не є шкодою в розумінні статті 1166 ЦК України, і відповідно названий Фонд не є особою, яка відшкодувала шкоду, завдану іншою особою, а тому згідно з частиною першою статті 1191 ЦК України не набуває права зворотної вимоги до винної особи (постанова від 06.11.2012 № 5028/18/110/2011);

5) з правовідносин приватизації і оренди державного та комунального майна:

– оскільки на момент проведення приватизації підприємства спірні гуртожитки не відносилися до об'єктів державного житлового фонду, що підлягали приватизації гро-

мадянами України чи передачі у комунальну власність відповідних рад, вони могли бути включені до вартості майна підприємств, що підлягали приватизації, з огляду на відсутність законодавчої заборони на таке включення (постанова від 22.10.2012 № 7/21/5022-288/2011(18/140-2421);

б) з орендних правовідносин:

– надсилання пропозицій про внесення змін до договору є виключно правом, а не обов'язком сторони такого договору, тому недотримання вимог частини другої статті 188 ГК України щодо обов'язку надсилання іншій стороні пропозицій про зміну умов договору оренди земельної ділянки не позбавляє особу права звернутися до суду з

позовом про зміну умов договору за наявності спору, тобто відсутності згоди на зміну його умов (постанова від 20.11.2012 № 28/5005/640/2012);

– з урахуванням положень статей 653, 795 ЦК України та умов договору оренди, якими передбачено, що після закінчення або дострокового розірвання договору оренди нарахування орендної плати за фактичне користування майном припиняється з моменту підписання акта приймання-передачі приміщень орендодавцеві, висновки суду про безпідставність нарахування орендної плати є передчасними (постанова від 20.11.2012 № 12/75-2167-33/75-4/180).

Голова

Вищого господарського суду України

В. Татьков

Про рішення Європейського суду з прав людини, яке набуло статусу остаточного

Інформаційний лист Вищого господарського суду України
від 20.12.2012 № 01-06/1877/2012

Вищий господарський суд України вважає за необхідне звернути увагу господарських судів на таке.

У рішенні Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) у справі «Терем ЛТД, Чечеткін та Оліус проти України» (за заявою № 70297/01) від 18.10.2005, констатовано, зокрема, порушення національними судами пункту 1 статті 6 «Право на справедливий суд» Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенція) та статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Голова

Вищого господарського суду України

Згідно зі статтею 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди повинні застосовувати Конвенцію та практику Європейського суду як джерело права.

Зі змістом наведеного рішення можна ознайомитися в інформаційно-пошукових системах «Ліга» та «Законодавство» або на офіційному сайті Міністерства юстиції України (<http://www.minjust.gov.ua>).

Про викладене повідомляється в порядку інформації та для застосування у розгляді справ.

В. Татьков